

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Fogarasvármegye képe.

Takarékpénztáraink, hitelviszonyaink.

Irta: HALMY GYULA.

Az életnek, a megélhetésnek, finánciális ügyi viszonyainknak egyik legfontosabb tényezője. főforrása: a pénz, a hitel.

Pénz kormányozza a világot, így tehát vármegyénket is. Anélkül csak teng, leng az élet, szünetel a vegetáció.

Egyik legnehezebb kérdéseink közé tartozik népünk, vármegyénk vagyoni helyzete és ezzel kapcsolatosan hitelviszonyaink tanulmányozása.

Nehéz nagyon azt a betegséget gyógyítani, melyet a beteg is alaposan titkol, rejteget! Mint a régi példabeszéd mondja: „bolond az az ember, aki a zsebe fenekére enged másoknak tekinteni,” ahol az emberek takargatják a szegénységet, ahol mosolygó arccal rejtegetik a nyomort. Fájdalom! ott csak ellesett tünetekből ismerhetjük fel a nagy bajt.

Nagyon sok a teher, mely alatt vármegyénk népe nyög.

Az állam, város, egyház, iskola, megye nagyon sok fizetni valót ró rá a szegény nevre.

Bámulatos az a leleményesség, mellyel a külföldi adónemeket kihasználják. Ang van élvezeti, vagy ételmi cikk, amit meg ne adóztattak volna már s amit által a megélhetés szerfőltt nagyon nehéz, gonddal teit, keserves.

Ezeket a terhet csak józan életmód mellett tudnánk elviselni, de népünk nincs ehhez nevelve. Sem az önmegtartóztatáshoz, sem a kintarúhához, a szigorú akarattal, elhatározáshoz nincs elegendő lelki ereje.

Sot ha látja, hogy komoly a baj,

ő még jobban belemászik, csüggedés, letargia vesz rajta erőt s a pálinkaivásban keresi azt az életeliksirt, mely a súlyos gondfelhőket elüzi.

Hogy a fenti dolgok milyen axiómák, életigazságok, ezeket, az alább felhozott számok is határozottan demonstrálják. Tisztán Fogaras város három pénztintézetének az adatai alapján kiszámíthatjuk, hogy egyedül a város lakóit fejkenként majdnem 600 korona váltóadósság terheli.

Mivel azonban a pénztintézetek hitelművelete az egész Fogarasvármegyére kiterjed, még így is majdnem 40 korona jut fejkenként, vagyis még gyermekeinkre is jut a váltóadósságból.

Hol vannak még ezek mellett az ingatlanokra felvett kölcsönök?

Helyben pénztintézetünk főleg a kereskedelem és vállalati hitelszükségletek igényeinek felelnek meg. Igaz, nem tehetnek róla, hogy nem ilyen célra veszik igénybe nyújtott tőkéiket.

Üzleti szempontból véve a dolgot, nincs benne kárunk, mert az 1908. évről szóló zárszamadásuk szerint a fogarasi takarékpénztár részvénytársaság XXVI. évi üzleti jelentése alapján az 1908. évi tiszta nyereség: 18369 kor. 47 fillér. A fogarasi elölegezési egyesület részvénytársaság XXXVIII. évi rendes közgyűlésének kijelentése szerint az 1908. évi tiszta nyereség: 20320 kor. 9 fill. A Fúrniká c. takarékpénztárnál: 25815 kor. 2 fill.

A tiszta nyereség tehát a három pénztintézetnél: 64,504 kor. 58 fill.

A tartalékalap, nyugdíjalap, tiszte-

letdíjak, jutalmak és egyéb berendezésekhez való költségek levonása után 10 százalékos osztalékot fizetnek a részvényeseknek.

Valóban ez nagyon szép pénzügyi manipuláció és a boldog részvényesek nagyon is meg lehetnek ezzel elégedve, de valljuk meg őszintén, igazán, hogy ez: a hitel nekünk nagyon drága.

Az bizonyos, hogy a közgazdasági élet mezején ez a legkényelmesebb és legkönnyebb jövedelemszerzés már t. i. akinek tőkepénze van hozzá; de mennyivel hasznosabb dolog lenne a vármegyére az, ha tőkepénzeseink nem tisztán kamatjövedelemre, hanem gyárak, ipari vállalatok felállítására koncentrálnák tőkéiket.

Tehát amint láthatjuk, pénz van elég! Csak ott a baj, hogy a tőke most csak élőködik, mert nem ipari vállalatokban nyer befektetést, hanem kamat után vár! A kamatot pedig fizeti a szegény ember, a vármegye földhöz ragadt földmivelő népe, a kiknek a számára a pénz bősége abszolúte semmiféle keresetet nem nyújt. Nincs meg a pénz és a munka között a helyes arány. Oda kell gravitálnunk, olyan helyzetet kell teremteni vármegyénkben, hogy a pénz segítse elő a munkát, a munka majd meg sokszorozza a tőkét!

Fogarason is van elég pénz, de nincs elég munka.

Az összes forgalom:

1. A magyar bankban 1908-ban 3.499.801 kor. 78 fill.
2. A szász bankban 1.997.408 kor. 13 fill.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izrádást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona

3. A román banknál 1,815,696 kor. 73 fillér.

Milyen keresetet tudna nyújtani ez a tőke Fogaras elszegényedett lakóinak, ha gyárakban, különféle ipari vállalatokban nyerne elhelyezést s a kamat jövedelme is nem 5%, mint most, hanem 15%, is lehetne!

Hol van az az ember Fogarasvármegyében, aki koncentrálni tudná a szét húzó eredőket, mely a vármegye összes intézményeit pusztítja, a hol khaosz, bábeli zürzavar van, mert polüglott vidék vagyunk s ennek a helyén harmoniát tudna teremteni.

A tőke most hatalmas erejével azok ellen fordul, akiket segitenie kellene. Könnyű keresetmódja által, melyet a kamatozással ér el, rossz példát mutat és sok téren kedvetlenséget, lethargiát idéz elő.

Nem valami ésszerű, helyes gondolat az sem, hogy iparosaink megtakarított tőkéiket hitelintézetekben kamatoztatják.

Kis szikrából gyakran nagy tűz támad, kis műhelyekből keletkeznek a nagy gyárak, műhelyek stb.

Fogarasvármegyében az ilyen tőke is kamatozást keres, de más helyeken is az országban. Sőt jobb módú iparosaink abbahagyják a mesterséget s tőkéjük kamataiból élnek.

Ennél a penziónál, vagy az ehhez hasonló nyugdíj mellett tétlenül hever a munkaerő, értéktelenül, parlagon hever a szakértelem s elvesz az a gyakorlati tapasztalat, melyet az iparos hosszú

idő és munka után szerzett meg magának.

Henyélő kezeknek lehet nevezni az ilyen fajta penziót.

Pénzügyintézeteknek hibájuk az is, hogy kizárólag váltóra baziroszák a hitelt, pedig a hitelnek, vagy respektíve a pénzszerzésnek ez a neme veszedelmes ám nem csak a misera contribúons plebsre, hanem a patriciusokra nézve is.

A váltóhitel természete, és a földmivelő nép érdeke teljesen kizárják egymást. Az ipar és kereskedelem terén a váltó nem okozhat olyan zavart, kellemetlenséget, mint a földmivelő nép életében.

Hozzunk fel csak erre is egy pár eklatáns példát:

Mondjuk most a földmives télen veszi fel a pénzt váltóra, amely fél év múlva lesz esedékes. Már most ha be nem üt az aratás, nem tud fizetni, vagy törleszteni. Ennek hiányában sertéseire bizza, illetve bazirosza a fizetés, illetve törlesztés eshetőségét. Igen de, ha az eldöglik sertésvész miatt, hol a támasza, miben találja fel a törlesztés forrását?

A megoldás rendszeresen a törvény rideg §§-ai szerint történik meg és az a finálé, hogy még a földjét is elárverezik. Habár most már az új végrehajtási novella meglehetősen ellensúlyozza ennek az eshetőségét egyrésztől, másrésztől pedig nagyon megnyirbálta a hitelképességet is.

A közgazdasági érdek nem kívánja, sőt határozottan tiltakozik ellene, hogy a földmivest megfosszuk földjétől; a

pénzügyintézetek pedig eredeti rendeltetésük- és céljaiktól térnek el, midőn földvásárlókká lesznek.

Ebben az esetben már titkolt célokat is szolgálnak, amit a magyar nemzeti állameszme szempontjából nem volna szabad nekik megengedni.

Előfordul még az is, hogy a zsiránusokat az elfogadónak tuszírozni kell, hogy a váltót aláírják s minden újabb aláírás maguum áldomással jár nem gondolván meg a szerencsétlenek „rátyu“-ívás közben, hogy vagyonszájuknak ülik meg a szomorú halotti torát.

A jelzáloghitel sokkal jobban megfelel a földmivelő nép érdekeinek, mert az olcsó hitelt nyújt, hosszú terminusra.

Fogarasvármegye népe a hitelnek ezt a manipulációját is igénybe veszi, amint ezt a fogarasi kir. járásbírósi telegkönyvi hatóságnál bárki megtekintheti.

Nagyon sok a végrehajtás utján való bekebelezés, ami azt bizonyítja, hogy a nép fizetési képessége nagyon, de nagyon gyenge, csakis a törvény szigorúsága képes kipróbálni belőle az utolsó fillért is, hogy kötelezettségének eleget tehessen.

Idővel bárcsak úgy alakulnának Fogarasvármegye viszonyai, hogy ez a vigasztalhatatlan kép mihamar megváltoznék s a megye mosolygó ábrázatát öltene magára Rajtuk mulik, emberek, hogy e kép megváltozzék.

Segítsünk magunkon s az isten is megsegít!

T Á R C A

Magyar virágharc.

Evoc — harcos, ifju hegedősök!
Mink is az volnánk még: fiatalok.
Elemünk is: harcok, zivatarok!
... De beke néktek: multban harcos ösök,
Hódolat néktek — régi hegedősök.

Evoc — mánál legyen több a holnap!
Evoc... ej, ki beszél így ma már?
„Modern“ csattanó itt: „csak vén számár.“
... De mi tiszteljük apánkat: a Voltat,
Nem rugdosunk meg haldoklót és holtat.

Éljen! — fordítjuk vad keleti nyelvre.
— Bár mink is jártunk: kulturás Nyugat.
Valánk mink is abszinttől berugott...
— De észrehozott, haza-utra kelve:
Magyar szívünk és lelkünk honszerelme.

Nem nyomoritott el a zöld gall méreg,
Ép a gerincünk, tiszta az agyunk,
— Mink a gerincos ifjuság vagyunk!
S piros hittel száll a dalunk felétek:
Sápadt legények, hittelen testvérek.

Előre — mánál legyen szebb a holnap!
Rajta csak, lázongó fiatalok,
Nyugati-keleti zivatarok!
Szikjén a még meddő magyar homoknak
Magyar virágharc tombolj, vihaross csak!..

Beteg felépül... viharok elülnek.
Péter-Pálra majd mind összejutunk.
S ha kik lerogynak — temetni tudunk! —
Szent-Mihály babéros lovára ülnek,
Szózatot torral disz-sírba kerülnek...

És hogyha mink egyszálíg kidülnénk is:
— Megjön azért a szent aratás!
Ha mink nem érjük — aratja más,
S lesz a termésben bár ocsu, szemét is —
Magyar magtárba jut a magja mégis!

Előre — lázongó új fiatalság:
De mondok egyet, urak urfiak:
— Felettünk sem áll meg a déli nap!
S déleste már, ha kajánul akarják,
A mi rokkant, torz árnyunkat kacagják.

Éljen a magyar szebb jövő, a holnap!
De valamit még sugok, gyerekek:
— A ma ifjai holnap — öregek...
S holnapi ifjak, tőlünk ha tanulnak:
Üvöltve a mi sirunkra tipornak!

... De félre serral, harci komor gonddal!
— Szép Istene, te vagy örök hitem.
És rendületlen valom és hiszem:
— Költőt te avatsz csak égi csókkal —
S szilaj Pegázust, ha mocsárba téved,
A tiszta szent forráshoz elvezéreléd
Áldva-suhintó virágostoroddal!..

Lampért Géza.

A dekadens íróról.

(Folytatás és vége.)

Egy másik anekdotás hasonlatot is elmondott, hogy véleményét erősebben kidomborítsa Mikszáth K. A komárommegyei Ikland község lakóainak biztosságuk volt az egyik gróf Festetichcsel. Nyakra-főre deputációztak Bécsben és egyenesen a király elé vitték panaszukat. A király fogadta vagy ötször már őket, de az iklandiaknak még mindig volt egy kocsira való panaszuk. A hatodik deputációnál ki lett adva aztán a rendelet, hogy az iklandiakat nem szabad Ófelsége elé bocsátani.

A kupaktanács összeült. Mit tegyenek most, ha a király nem fogadta őket. Sok tépelődést okozott nekik ez a büntetés. Pedig az ő bajuk olyan, hogy abban csak a király tud igazságot tenni. Amint így tépelődtek és gondolkodtak nagy szomorúsággal az iklandiak, egyik esküdt, egy ravasz kepű paraszt azt mondja, hogy készülődjenek. A jövő héten mennek ismét a királyhoz, a többi bizak rája. Az iklandiak fel is kerekedtek, a főudvarmesteri hivatalban előlépett aztán a ravasz esküdt és kérte, hogy jelentsék be Ófelsége előtt Kiligy község deputációját. Kiligy ugyanis tőszomszédságában van Iklandnak. Az iklandiak összenéztek és megértették mindent. Tolták előre az esküdtöt, hogy ő vezesse a deputációt. Akinek ilyen

Visszapillantás a Fogarasi Magyar Dalegylet 16 éves multjára.

Közlő: Szentgyörgyi Lószef.

Az ember, a teremtés óta, az önfentartás nehéz küzdelmei közepette is állandóan törekedik arra, hogy magát és társait művelve érdemessé tegye eme jelzőre: a legtekélyesebb.

A munkával szerzett mindennapi kenyér és egyéb tápszerek testünket erősítik, a meglevő erőt pedig fenntartják. Nélkülök, mint napsütötte harmat a mezők virágairól, elszállana testünk: a lélek, megsemmisül-nénk. De amint a testnek, úgy a léleknek is meg kell adnunk a magáét, szellemi táplálékkal kell azt időnkint ellátnunk, aminek végeredménye: a szív- és léleknek együttes nemesítése, művelése, hogy általa az egyhangu földi életet elviselhetőbbé tegyük, fűszerezzük, sőt sok esetben, hogy az elzibbadt testben az erőt fokozzuk.

A szív és lélek művelésének sok módja és számtalan eszközei között igen fontos szerepe van a dalnak.

Kétségtelen, hogy a dal az, amely az ember lényére a legnagyobb befolyással van; amely a bánatot, a fájdalmat enyhíti; amely a mindennapi gondok árjából — ha csak rövid időre is — kiragad; amely bárminő körülmények között egyedül képes az embert lelkiállapotában egészen elvarázsolni.

Innen magyarázható, hogy a világon mindenütt, napkelettől napnyugatig, az északi sarktól a legdélibb pontokig, ahol csak ember lakta hely található, dal is lehet hallani. S bátran állíthatjuk, hogy a dal az embereket karakterizálja is, mert a művelt nemzeteknek dalai is finomabbak, érzésteljesebbek, mint a kevésbé művelteké.

Nem célozom, hogy azt fejtegessem, mely országok és nemzetek haladtak legmesszebb a dalművelés terén, de annyit constatalni kötelességem, hogy édes magyar hazánk és

nemzetünk majdnem az elsők között foglal helyet. Ma már nálunk is országos szervezet öleli magába a kisebb körökben tevékenykedő dalegyesületeket s azok között végzi kulturális missióját a mi kicsiny, lelkesülő testületünk, a Fogarasi Magyar Dalegylet, melynek története főbb vonásokban a következő:

Az 1892-ik év kezdetén néhai Nagy Lajos református kántor-tanító és egy pár hazafias érzésű kartársa elhatározták, hogy a magyar dal művelése s terjesztése céljából itt, e végvidéki helységben egyesületet szerveznek. Elhatározásukat a gyors cselekvés követte; megalakították a „Fogarasi Magyar Dalegylet“-et s ez még azon évben kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok körvonalozta működését a város magyarságának rajongással határos felbuzdulása s lelkes támogatása mellett megkezdte.

Elnöke Kádbé Ferenc dr., akkor fogarasi, jelenleg marosvásárhelyi kir. közjegyző ur, karnagya pedig az egylet szervezője, néhai Nagy Lajos fáradságot nem ismerő szeretettel igyekeztek az egyletet megerősíteni s fennállítását hosszú időkre biztosítani. E végből alapító- és pártolótagok gyűjtéséhez fogtak. Alapítótagul 16-an, pártolótagul 130-an iratkoztak alá a kibocsátott gyűjtőíveken. A működőtagok száma 50—60 között állott.

Rövid 2 évi működése nagy reményekre való kilátással kecsegtette a fiatal egyesület vezetőit, de a közmondással élve: „Ember tervez, Isten végez“, — a dalegyletet is váratlan csapások érték, amelyek további működésére majdnem végzetesek lettek. Először is buzgó elnökétől kellett megválnia, ki Marosvásárhelyre neveztetvén ki közjegyzővé, városunkból eltávozott. Eltávozásakor a működőtagoknak iránta való határtalan ragaszkodása és szeretete impozánsan nyilvánult meg. Lovas bandérium s az összes működőtagok Sárkányig kísérték el; az azon időbeli s még most is működő tagok pedig hálással emlékeznek reá még ma is.

Egy évvel később megalapítóját, tevékeny és valóban önfeláldozó karnagyát vesztette el. Már jóval előbb súlyos betegség lepte meg s a leggondosabb családi ápolás dacára, mindnyájunk mély fájdalmára, az 1895-ik év május havában kihullott kezéből a karnagyi pálca, porhüvelyéből elszállott nemes lelke, nagy bizonytalanságban hagyva a maga toborzotta lelkes kis sereget.

Kádbé Ferenc dr. után elnökül Bauszner Guidó ur, Fogarasvármegye volt főispánja választott meg; a néhai karnagy helyét ideiglenesen Vagner Adolf állami isk. tanító foglalta el. Az új elnök a választmánnyal karöltve minden lehetőt megtett, hogy a dalegylet működését az előző évekéhez hasonló színvonalon tartsa, de ez a tagok consternálódása, több igen jó működő tagnak a városból való végleges eltávoztása és a helyettes karnagnak a vezetésben való csekély gyakorlottsága miatt nem sikerült; az egyleti élet pangásnak indult; a még mindig reménykedő tagok e közben aggódó szívvel várták a közeledő 1897. évi közgyűlést, attól várva a helyzet javulását, a dolgok jobbra fordulását.

Az 1897. évi közgyűlésen Bauszner Guidó főispán ur megrongálódott egészségi állapota miatt, amint más egyesületekben viselt elnöki állásairól, úgy a dalegyleti elnökségről is lemondott. Erre általános lelkesedéssel s egyhangulag elnökké Váró Béni kir. tanfelügyelő, alelnökké Balla Károly ref. lelkész és karnaggyá Heller Frigyes urakat választotta a közgyűlés. Ettől kezdve az egyleti élet is élénkebb lett; az új elnökök a város különböző társadalmi köreiben a dalegylet iránt már nagyon lajhult érdeklődést újra felélesztették; a működőtagok is lelkiismeretesebben jártak a gyakorlati órákra s a helyzet lassanként annyira javult, hogy az 1899-ik év őszén a Fogarasi Magyar Dalegylet Sepsiszentgyörgyön Pótsa József Háromszékvármegye főispánjának védnöksége alatt egy szellemileg s erkölcsileg rendkívül sikerült bemutató hangversenyt rendezhetett.

Diadalutja volt ez az átrándulás a dalegyletnek. Azt hittük, hogy a szép siker, az idegenben történt győzelem s illetőleg az ott aratott elismerés városunk közönségének közönyösségét megtöri, ezután támogatni fogja ezt az ifju hazafias és kulturális társaságot. Ez azonban nem következett be, csalódtunk s hogy 1902-ben az egylet 10 éves fenállását mégis megünnepelehetjük, azt nem az érdeklődésnek tulajdoníthatjuk, hanem annak, hogy a férfiak kiegészítésére nőikart is szerveztünk és hogy a védnökséget első elnökünk neje dr. Kádbé Ferencné Öngy-sága volt kegyes elvállalni.

A jubiláris ünnepély után ismét az egyhanguság következett, a nőikar széteszött és ekkor, az 1902-ik év közepén, a legrossabb állapotban vette át az elnökséget Benedek Arthur dr. akkori árvaszéki elnök ur. 1903-ban és 1904-ben csak egy-egy estélyt rendeztünk s azok is majdnem anyagi veszteséggel zárultak. A pártolásnak ily nagymérvű csökkenése az egyleti tagokat is elkedvetlenítette; többen kiléptek s a megmaradottak közül is egyesek az egylet feloszlását kezdték javasolni.

Tizenöt tagja volt még csak az egyletnek, de a feloszlást megengedhetőnek nem tartottuk. Az alapszabályok XIX. §-a ugyanis azt mondja, hogy amíg legalább 12 működő tagja van az egyletnek, addig fel nem osz-

kétrét fordított esze van, egyedül méltó arra, hogy a királlyal deputáljon. Az esküdtet öröm volt hallani, ahogy előadta a panaszt.

— Mi Kiligybeliek... legalázatosabb instanciánkat... az iklandi legelő... az iklandi gróf... iklandi adófizetők... iklandi termés... és iklandi volt minden, amiről paraszti bőbeszédűséggel félórán szónokolt.

A király nagy türelemmel hallgatta, de mikor az esküdt Festetich gróf nevét említette, kezdett valami derengeni elméjében. Mintha ő már hallott volna egyszer vagy talán többször is erről a dolgról. Hivatta nyomban udvarmesterét. Ez a kabinet iroda főnökét, a főnök a titkárt. Persze, hogy ismerős volt az ügy. Szakasztott olyan mint az iklandiaké. Kezdett érdeklődni a furcsa deputáció iránt.

— Hát aztán ti voltaképpen kik és honnan valók vagytok?

— Földművesek volnánk Iklandról. Felséges uram — válaszolta remegő hangon az esküdt.

— De itt meg a bejelentési könyvben úgy áll, hogy: Kiligy község küldöttsége.

— Az meglehet, — véleményezte az esküdt, — de mi azért iklandiak vagyunk valamenyen, felséges uram.

— Akkor nem értem, hogy mit akartok. Veletek én már végeztem. Csak azt nem

tudom, hogy mért Kiligy. Mi ez: Kiligy, Kiligy...

A kétréteszü esküdt megmagyarázta a dolgot.

— Grácia fejünknek felség! mi a magunk dolgában jöttünk most is. De gondoltuk jobb lesz, ha kiligyieknek adjuk ki magunkat, így egyszer csak mi is szóhoz jutunk.

A történet elbeszélése után levonta Mikszáth a tanulságot.

— Körülbelül így vannak a fiatalok is, mikor modernneknek s mi egyebeknek nevezik magukat. A közönség elé akarnak jutni, hogy a maguk dolgairól beszélhessenek. Azért éppen olyan magyarok ők, mint a mennvire nem kiligyiek voltak az iklandiak.

S hogy a hatására nézve is ítéljen az írók mozgalmáról, hivatkozott azokra a parlamenti ülésekre, mikor az előadók unalmas előterjesztéseket tesznek, a jegyzők vége hossza nélkül jegyzőkönyveket olvasnak, a képviselők pedig menekülnek a folyosóra, mert a parlamenti világ csak akkor érdekes, ha a nagy viták és küzdelmek levegőjében él. Az írók is csak használnak ügyüknek, ha mozgalmakkal felverik az irodalom csendjét s már az is, hogy ezen mozgalmak iránt vitákat és érdeklődést provokáltak, mutatja, hogy van az eddigi eredménytelenségben is már valami eredmény.

latható (tagok hiánya miatt). Ebbe a rendelkezésbe görcsösen kapaszkodva vártuk a jobb jövőt, amely a kibontakozás pillanatát is meghozza. Nyilvános estélyek rendezését bizonytalan időre és hallgatólag beszüntettük ugyan, azonban egyházi és hazafias ünnepélyeken részt vettünk s tőlünk telhetőleg azokon mindig közreműködtünk.

Teljes két évig tartott a szünetelésünk. Az alatt nagyon sokszor hallottunk a közönség köréből neheztelő és bennünket még sértő kifakadásokat is — felhangzani, de ugyanakkor és ugyanonnan a közönség részvételeit elítélő megjegyzések is hallatszottak. Ez a kétféle itélkezés adta meg aztán az alkalmat nekünk, hogy a dalegyletet újjászervezzük, gondolva arra, hogy ha csakugyan van létjogosultsága Fogarason egy magyar dalegyletnek — s ki merné állítani hogy nincs? — akkor igyekezetünk nem lesz hiába való.

Előbb egy szűkebbkörű bizottságban készültünk el a tervvel s midőn nagy körültekintéssel arról győződünk meg, hogy elérkezett a cselekvés óraja, egy jól sikerült fellépéssel megnyertük mindazon egyéneket, akik a fogarasi magyarság jól felfogott érdekében érzékkel bírtak s velők a hazafias munkára tömörülve 1907. január havában a már agoniában volt Fogarasi Magyar Dalegyletet visszaadtuk az életnek és Fogaras magyar társadalmának megújodva, megizmosodva és oly erővel szaporitva, aminőkkel azelőtt az egylet nem dicsekedhetett.

Nyelvében él a nemzet.

(Folytatás és vége.)

A gyermek beemlézi, megtanulja, csak hogy a tárgy, az asztal képzete nem a magyar nevét, hanem masze és csak azután az asztal nevét fogja visszaidézni. Előbb tehát az anyanyelvén és csak azután gondolkodik a magyar nyelven, ami nagyon hosszadalmas és nehézkes egyrészt, másként pedig minden nyelvnek meg van a maga sajátossága, nyelvjelenségei, amit egyáltalán fordítani nem is lehet. A számos példa közül csak ezt hozom fel: „Eszem a lelked angyalom,“ alig lehet a magyar nyelvnek e szép megkapó kitételét hűen más nyelven visszaadni.

Ezen előzmények után minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, hogy a magyar nyelv tanításának már az első osztályban kell kezdődni, annál is inkább mivel a nyelv voltaképpen csak eszköz nálunk cél, az ismeretek megszerzésére, a felsőbb osztályokban pedig már minden esetre a tárgyismeretek megszerzése a cél, azt pedig csak a nyelv által lehet elérni. Okvetlenül szükséges tehát, hogy az eszköz, a magyar nyelv ismerete, előzze meg a többi tárgyak ismeretét, hogy a felsőbb osztályokban hazánk összes iskolája magyar tannyelvű legyen.

A felsőbb osztályokban már oly tantárgyak szerepelnek, amelyeket csakis magyar nyelven lehet és kell tanítani, így például a földrajz és történelem. Ezeket a tárgyakat csak meghamisítva taníthatjuk más nyelven, ha Szeben helyett Szibén vagy Hermanstadtot tanítunk, ami nem igaz, mert Szeben sem Romániában, sem nem Németországban,

hanem Magyarországon fekszik, tehát a nevének is magyarnak kell lennie.

De ha minden érvet meg is lehetne dönteni, már hazafiságból is kellene minden iskolában a magyar címer, a magyar felírás mellett a magyar nyelvnek létjogosultságot szerezni, mert Széchenyi szerint: mindenek felett a haza

A magyar nyelvet azonban csak úgy lehet eredménnyel tanítani, ha magok a tanítók is bírják a nyelvet. Itt azonban még elég kartárs van, aki oktatóképességgel nem bírja a magyar nyelvet, azért nagyon célszerű sőt égető szükség volna, hogy a nagy szünetidőbe a magas kormány itt a központban Fogarason magyar tannyelvű tanfolyamot rendezne, ami nagyon előmozdítaná edes hazánk zengzeties nyelvének megszerzését, ami pedig a mostani nemzeti kormánynál ki is vihető.

Nagy hálára köteleznék megyénk hazafias vezetői a tanítókat, ha alkalmat adnának idegen ajku, de magyar-érzelmű tanítóknak az államnyelv elsajátítására azért, hogy a megye javára dolgozó főispánunk és a tanügyért fáradozó kir. tanfelügyelőnk felsőbb helyen a szükséges lépéseket megtennék az említett tanfolyam létesítése érdekében, miáltal nemcsak megyénk, hanem az egész nemzet érdekét mozdítanák elő.

Tanulóinkban sem szenvednénk hiányt, hiszen a kir. tanfelügyelő ur maga is szakember és bizonyára sikerülne a főgimnázium jeles tanárai és képzett tanítóink közül egy-egy ambiciózus erőt e hazafias és szent ügynek megnyerni.

Klein Márk,
izr. tanító.

H I R E K.

— Személyi hír. Szöll József, vármegyénk főispánja e hó 4-én Nagyszebenbe utazott, hogy elődje fenköltlelkű nevének: Bauszern Guidónának temetésén résztvegyen. A nagy részvétellel lefolyt temetésen városunkból többen is részt vettek.

— Tarsadalmi újhódás. Ugylátszik Nagyszebenben szükség volt a magyarság körében is a megújódásra. Legalább erre mutat az a tény, hogy a magyar kaszinó tisztújítása alkalmával a régi tisz viselői kar egyes főbb tagjait kibuktatták és helyettük egészen új embereket választottak. Elnök: Walther Béla tankerületi kir. főigazgató lett, akinek rokonszenves egyéniségéhez sok reményt fűz az ottani társadalom. Szilágyi tanár indítványára Petőfi emléktáblát emel a kaszinó.

— Áthelyezés. A határszéli rendőrség köréből a belügyminiszter mostanában nagyon sokat áthelyezett. Így többek között áthelyezte Vöröstoronyból Trepches Henrik határszéli rendőrtisztet is, aki 25 éven át volt Fogaras nagyközségnek rendőrfőnöke. Áthelyezte őt az isten háta mögé, mint szokták mondani — Tersztenára! Így Trepches jó ideig nem lesz látható Fogarason, ahová a boldog idők után nagyon sokszor visszavissza vágyódott a lelke s ide-ide látogatott! Bizonyára megbánta ő már régen, hogy Fogarásról elpályázott a határrendőrséghez.

— Gazdasági titkár helyettes. Balla Károly ref. lelkész a gazdasági titkári állásról lemondott, mivel az papi állásával szemben inkompatibilis volt. Szöll József főispán a gazdasági titkári teendőket ellátásával

ideiglegesen dr. Deáky Loránd belügyminiszteri s. fogalmazó, főispáni titkárt bízta meg.

— Jótékonyosság. Még ezt sem tudja helyeseen gyakorolni a magyar. Százával éheznek, fáznak a magyarországi szegények, a bányába fulladt és égett szerencsétlen családok gyermekei és mi, a kevés és súlyos munkával szerzett magyar pénzt a messiniaknak küldjük oda, ahol „minden bokor szállást ad“ — ahol nincs fűtetlen ház didergő gyermek. A messiniaknak gyűjtött milliók között a néhány ezer magyar korona se nem árt se nem használ, — míg itthon kitelelt volna rajta a sok szegény éhez.

— Villammizériák. Az egész városban örömmel rebesgették azt a hírt, hogy a villam égni fog február hó 2-ától. Valóságos bucsujárás volt január 31-én, február 1-én 2-án az Olt utca, mert látni akarták már a gyárban magában a porából megélemedett főnixet. Az öreg Juppiter bácsi ám, aki a Hefaisztoszoknak, Vulkánusz ivadékainak már régidők óta esküdt ellensége fájdalom másként intézkedett. Nem ütött úgy ki a machináció mint a hogyan az elektrotechnikusok óhajtották, mert a nagy hideg bele avatkozott a rezortjukba s így mindenféle próba csütörtököt mondott. Most már „maga a villamos sem tudja“ — saját kijelentését reprodukáljuk — hogy mikor gyalnak ki a villamkörték Fogaras híros városában, lehet, hogy 10—12 nap mulva. Pedig bizony január hónap a világítás szempontjából nagyon sokba került mindenkinek 25—30 korona olyan helyen, ahol 4 szobában szükséges a világítás meg sem kottyant gyertya, petroleumstb. Most tudja az csak mindenki! A villamos fényárban sokalták, drágának tartották a villam árát csak most tűnik ki a való a piszkos, büzös petroleum, gyertyavilágítása közben. Hát most már azt hisszük, hogy még vagy 10—15 napig egész nyugodt lélekkel botorkázhatunk a sikos utcákon, szabad a csók, örülnek a fiatalok, csak szegény Rössler Alfréd vakarja a fejét, akinek ez az állapot kiemelt a zsebéből vagy 6—7 ezer koronát. Valóban sajnáljuk szegényt, mert ő igazi puritán, egyenes lelkű, jószívű ember, hogy ez a kalamitás érte. Itt már csak Magdeburg segíthet, senki és semmi más! Hozatni kell új gépet, tertium non datur! —

— Szabad liceum. Az áll. főgimnázium szabad előadásainak II. sorozata tegnap, e hó 6-án kezdődött Szabó Elemér tanfelügyelő felolvasásával.

— Jótékony nő. Multszámunkban csak röviden emlékezhettünk meg Táglich Józsefné haláláról s helyszüke miatt nem írhattuk ki, hogy a fent nevezett urnő nagyon jószívű, áldozatkész asszony volt, aki szinte megkönyebbült, megnyugodott akkor, ha a szegények könnyeit adakozásával felszáríthatta. A jó, nemeslelkű nőben tehát a szegények is egyik kiváló mecénásukat siratják.

— Altiszti estély. Körülbelül hét éve nem tartottak a katonák Fogarason táncestélyt. E hó 4-én azonban újra alkalma volt Fogaras közönségének, hogy a katonák bálján kifejezést adjon rokonszenvének és öröklődésének. A terem remekül volt díszítve és annyira zsufolt volt, hogy mozdulni sem lehetett, s a főispáni pártól kezdve társadalmunk és közönségünk teljes számban képviselve pompásan mulatott a késő reggeli órákig. A bál védnöknei Mokosay Endréné és Fuglevics Károlyné urasszonyok voltak.

— Szép virágok. A városban egyes helyeken nagyon szép virágok kacérkodnak ki az ablakokból s nevetik a künt dühöngő től szeszélyét. Érdeklődtünk, vajjon honnan erednek a tavasz e hirnökei s rájöttünk, hogy Mühlétől Temesvárról. Aki szereti e kacér leánykakat télen is lakásában, rendeljen magvakat Mühlétől, mert azok mind beválnak és szépen viritanak.

— Vendégszereplés. Ezen cím alatt már előbb jelentettük, hogy V á s á r h e l y i T e s s z a operaénekesnő e hó vége felé Brassóban tartandó hangversenye után városunkban is fog énekelni, mely elhatározásának csak örvendeni tudunk, amikor élvezetet nyújtó előadása és bájos fellépése felől az összes fővárosi lapokban — kivétel nélkül — az elismerés és elragadtatás visszhangját olvassuk. V á s á r h e l y i T e s s z a ugyanis az ismert Grünfeld vonósnyegyes vasárnapi kamarazene előadásán lépett fel a Royálban és oly sikert aratott, mellyel a fővárosi műértő közönség részéről kevés művésznek büszkélkedhetik. Az „Ujság“ többek között a következőket írja: A fiatal művész tavaly végezte a zeneakadémiát, s tehetsége iránt már az iskolában is nagy várakozást keltett. A hangja szépen csengő magas szoprán, a mely a koloratura nehézségein már könnyedén győzedelmeskedik. Kedves megjelenése, szubretti temperamentuma megtette a többit. Sikere akkora volt, hogy a fáradhatatlan tapsokra ráadásul is meg kellett toldania műsorát. A „Pesti Hirlap“ szép meleg hangjáról, imponáló tudásáról, főleg kiváló technikájáról zeng dicsőhymusokat, míg a „Magyar Hirlap“ nem tudja eléggé interpretálásának lebilincselően részletező finomságát dicsérni és mindannyian a közel jövő egy fényes csillagát látják benne. Közelálló forrásból tudjuk, hogy nálunk egy különösen válogatott és élvezeteljes műsorról fog fellépni, s megnyugvásunkra szolgál azon meggyőződés, hogy ez alkalommal nem holmi „Testa“ vagy „Ladomérsky“-féle kiábrándulás lesz osztályrészünk, hanem egy igazi művész fogja magát műpártoló közönségünknek bemutatni. Ezen hangversenyre az előjegyzések Thierfeld Dávid ur könyv- és zenemű-kereskedésében már meg is kezdődtek és tekintettel a megfelelő helyárakra (3, 2 és 1 kor.) előre látható, hogy ezen nagy élvezetet ígérkező estélyen műpártoló közönségünk teljes számban fog megjelenni. A jövő héten már abban a helyzetben leszünk, hogy a művész műsorát teljes terjedelemben közölhetjük.

— Tanmulatság Kercisorán. A fogarasi és alsóárpási járásban alkalmazott erdőaltisztek Bayer Ágoston m. kir. erdőmester védnöksége és Kalab Ödön vadász-gondnok elnöksége alatt január hó 23 án este Streza-kercisorán a közönségi vendéglő helyiségében az orsz. erdészeti altiszti nyugdíjalap javára igen jól sikerült táncestélyt rendeztek. Az egész táncestély jó magyaros hangulatban folyt le. A „Rákóczi“-indulással kezdődött és a „Hunyady“-indulással végződött. Sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy a helybeli román intelligencia kevés kivétellel ezen mulatságon

nem vett részt és a nagy hideg miatt a környék magyarsága is csak csekély számban jelenhetett meg. Élvezet volt nézni az erdőaltisztek egyetértését, lelkesedését és vidám hangulatát, kik ezen estélyen bemutatták magukat a társadalomnak. A különféle nemzetiségekből álló testület példát mutatott, hogy kell egy testületnek a hazafias irányt terjesztetni, hogy kell tultenni a nemzetiségi ellenségeskedésen és hogy kell összetartani. Az alább felsoroltak adakoztak az alap javára, kik az erdőaltisztek nevében ez uton is fogadják hálás köszönetüket. Bayer Ágoston 20 kor. Aladics Emil 10 kor. Zankó Emil, Kalab Ödön 5—5 kor. Oana Miklós 3 kor. Szöcs János, Szőke Gergely, id. Fedák János, Klein Samu, Péterffy Aron 2—2 kor. Ráduly András 1 kor. 80 fill. N. N. Péterffy Lajos, Budák Miksa, ifj. Fedák János, Gábor József, Smedu György, Salamon Dénes, Kacsó István, Müller Mihály, Külm János, Giurca Ilés, Rac Lukács, Badócy Tamás, Péter Ferenc, Knöpfler Elias, Glazer Mihály, Szabó József, Lázár Károly, Pintyili György és Pomp Sándor 1—1 kor. Oltean György 40 fill. Összes bevétel 124 kor. 60 fill. Kiadás 118 kor. 44 fill. Az alap javára maradt 11 kor. 16 fill.

— Az epilepszia (nyavalyatörés) gyógyítása. A világ legkiválóbb orvosai szüntelenül fáradoznak és kutatnak újabb és újabb gyógymódok után az emberiségre súlyos átokként nehezülő betegségek ellen. E betegségek talán legborzalmasabbika az Epilepszia. E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony módszert, — amely már külföldön is méltó elismerésben részesült, — alkalmaz gyógy sikerrel. Ez orvos a Budapesten, Nagykoronautca 18. sz. alatt lakó dr. Szabó B. Sándor, ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segítségével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

— Tűz a vármegyeházán. A főispán huszárnak véletlenül dolga akadt a főispáni padlás felett. Keresés közben kellemetlen égett szag ütötte meg az orrát, amire természetesen még figyelmesebben kezdett kutatni s csakugyan rátalált a megszenesedett, égett gerendára, mely a kialudt tűz után még párologott. A dologról rögtön jelentést tett s így ott tényleg tüzet állapítottak meg. Hogy hogyan, s miből keletkezhetett az a tűz, arról a fáma hallgat. Bizonyára gondatlanság eredménye, amely óvatosságra int ezután. Szerencse, hogy kialudt, mert különben a vármegyeháza a lángok martaléka lehetett volna.

A bakák. A többfelől érkezett panasz arra kéri bennünket, hogy városunk mindkét katonai parancsnokságát megkérjük: legyen szives kioktatni a bakákat, hogy ünnepi vagy köznapi sétáik alkalmával ne hármassával összefogozva masirozzanak az aszfalton, elfoglalva azt a közönség elől. Vagy ha már így tetszik nekik, hát térjenek ki, ha a szembejövők nem férnek tőlük. Uri nők panasztak, hogy hóba, sárba le kell lépniök a bakák elől. Ugyazintén a kapubeli esti szerelmeskedést is vagy a kapuban, vagy az aszfalt szélén állva intézzék, mert erre keskeny az aszfalt.

— Jelmezest. A Bornemissza nőgyelet hushagyókeddi jelmezestélye ez évben is a legszebb sikerűnek ígérkezik. Az agilis elnökség és választmány ezuttal is fáradhatatlanul igyekszik az est sikerét előmozdítani. Mint halljuk a vendég urak, a hölgyek részéről szellemes meglepetésben fognak részlesülni. A meghívók legközelebb szétküldetnek.

— A tolvaj leány. Még december hónapban eltűnt Jobay Nusi színésznő 36 korona értékű zseborája. Már akkor gyanúsították Tamuca Berta 16 éves leányt, ki ott takarított, de miután bizonyíték nem volt s a házkutatás sem vezetett eredményre, nem járhattak el ellene. Időközben különféle helyeken, a csendőrlaktanyában, s többek között Pertia doktornál s másoknál eltűntek fényképek, korcsolyák, husneműek, fémnémműek, zsebkendők stb. Miután ezen leánynak az anyja ezen helyeken rendszeresen mosott s Berta leánya is mindig ott settenkedett, a gyanu reá irányult és alaposnak bizonyult. A leány elvetemült gonosszággal tagadott mindvégig még a bizonyítékokkal szemben is. Az órát Balog Sándor tehenésznek adta el 40 fillérért, ki ellen orgazdaság miatt indult meg az eljárás. Tamuca Bertát a járásbíró 20 napi fogházra ítélte s most üli.

— Értesítés. Van szerencsém Fogaras és környékének nagyrabecsült közönségét értesíteni, hogy 3 heti külföldi tanulmányutamból visszatérve, fogtechnikai műtermemet a legmodernebb és legművésziesebb munkák kivételére berendeztem. Készítek: aranybetöméseket, (Inlay) porcelánbetöméseket, szájpaddás nélküli műfogakat (bridge work), aranyhidmunkákat, richmondkoronákat, aranykoronákat, csapfogakat, stb. stb. a leglelkismeretesebben. Kérem az i. t. nagyközönséget, hogy eddig is irányomban tanúsított bizalmát továbbra is fenntartani kegyeskedjék. Fleischmann H. fogtechnikus.

— Fegyver lopás. Pokol Sándortól cselédje Hennig György megszökött s magával vitte gazdájának dupla csövű vadászfegyverét, melyet Nagyszébenben 3 koronáért a korc. márosnének eladott. Nyomozás folytán megkerült a cseléd s a fegyver. A tettes a járásbíró 20 napi fogházra olitélte, — üli.

— Ebzárlat I/27-től III/8-ig. Fogaras városát és környékét veszett, gyanus, kóbor ebek fertőzték, minek folytán Fogaras városra nézve az ebzárlatot 40 napra elrendelték. Az ebeket ezen idő alatt megkötve, vagy elzárva tartásuk s az utcára is csak szájkossárral vihetők pórászson vezetve. — Tekintetbe véve ezen rendeletet, még mindig nagyon sok kóborló, gazdátlan kutyát látunk barangolni Fogaras utcáin.

— Ásványvíz bojkott. A nagyszébeni vendéglősök egyesületének felhívása folytán, a helybeli vendéglősök f. hó 1-én elhatározták, hogy — miután az erdélyi ásványvizeknek 50-től 100 százalékig való áromelését az új vállalati részvénytársaság elhatározta, — a brassói és nagyszébeni vendéglősökhöz hasonlóan az ásványvizet bojkotálni fogják és a bojkottot e hó 4-én életbe is léptették. A bojkott célja a nagyérdemű közönség kizsákmányolásának megakadályozása és ez általános helyeslére talál.

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, aszur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb fegyverek, varrógépek és kerékpárok javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Betlen-utca 4.)

M. láta-tápsör különlegesség
Hercules-sör
Főraktár Thierfeld Lipót cégnél.

△ Fényképező kézi készülék 9—12 cm. lemeznagyságu kettős periskopikus lencsével, automatikus zárral, pillanat, idő és lapdafölvételekre kifogástalan állapotban olcsón eladó Németh Imre adótisztánál, Vártér 13 sz. alatt. Kézikönyv utasítás ingyen.

Közönség köréből.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

1909. év január 13-án becses lapjában megjelent híre: „piszkos a szódavíz“ legyen megengedve e helyen a következőket azon kérés kíséretében válaszolni, miszerint sziveskednék azt a „Fogaras és Vidéke“ lapban közölni.

A megjelent hír nem köppeny s így legkevésbé én magamra nem is veszem, de a többi szikvizgyártók védelmezésükre, kik velem szemben gáncsoló és gyáram beszüntetését célzó sikertelen versenyt indítottak, — cikkére csak annyit felelhetek: „olcsó husnak hig a leve.“

Én mint azt már ki is jelentettem ezen hír által érdekelt nem vagyok ugyan, de miután az dacára annak, hogy állítólag undorító szódavíz minták az igen tisztelt szerkesztőségnek be lettek mutatva, melyeken a gyártó neve létezik, mégis általánosságban szól, jóhiszeműleg csak helyes lett volna azon céget névszerint megnevezni, ki ilyen szódavizet gyárt, már azért is, hogy ártatlanok ez által kárt ne szenvedjenek, sőt ez által a hatóságok ellenőrzése könnyebbitve legyen.

Netaláni félreértések kikerülése szempontjából de különösen saját érdekeim megóvása végett sziveskedjék tudomásul venni, hogy Fogarason elismert tény, hogy gépezeteim, valamint üvegeim legújabb szerkezetűek, minden versenynek megfelelnek, a szódavíz pedig kizárólag csakis természetes, tiszta szénsavval gyártatik, (mert gépeim szerkezetükénél fogva kénsav, dolomit, vagy magnézium használatát egyáltalán nem engedik) ennél fogva ki van zárva, hogy az általam személyesen gyártott szikviz egészségellenes volna.

A tisztaságra vonatkozólag hivatkozom dr. Hámoszky orvos urra, valamint a nagy-szebeni iparfelügyelő urra is, kik gyáram megvizsgálása alkalmával az uralkodó tisztaságot elismerve, dicséretesen nyilatkoztak — de hivatkozom az összes tölem vásárló n. é. közönségre is.

Erre tisztelt szerkesztő ur az gondolja, hogy: „minden cigány a maga lovát dicséri.“ Ez azonban nem tény és ez iránti gondolata nem volna helyes, mert örömmel fogadok bármikor és bárkit sőt felkérem a n. é. közönséget, valamint a hatóságot is gyáram látogatása és megvizsgálására, mert csak személyes meggyőződés után érhetem meg a közönség támogatását.

Hogy másutt, hol nem maga a gazda szeme ügyel fel, hogy van, arról képzelmem sincs. A szódavíz gyártásnál főképp a használandó víz is mérvadó, e tekintetben kijelentem, miszerint az ipar engedély kiadása előtt kutvizem hatóságilag lepecsételve a budapesti vegyintézetnek beküldtetvén, ott szikvizgyártásra alkalmas és jónak találtatott.

Azért igen tisztelt szerkesztő ur használja csak bátran és sok éven át de csak az általam gyártott szódavizet, ha mindjárt 2 fillérral drágább is.

Közléséért köszönetem nyilvánítva ma-tisztelettel

Csekeli Ferencz.

Nyilttér.*)

Mindazoknak, ki a feledhetetlen drága jó hitvesem, illetve édes jó anyánk elhunytával okozott mérhetetlen bánatunkban részt vettek, köszönetünket nyilvánítjuk.

Fogaras, 1909. február 1 én.

Taglicht család.

*) E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

△ Üzletmegnyitási jelentés. Tiszteletteljesen tudatom Fogaras város n. é. közönségét, hogy helyben, a Huréz-utca 13. szám alatt az Ornstein-féle házban Müller Béla törvényesen bejegyzett cég alatt egy minden ízében korszerű könyv-, papír- és vegyeskereskedést nyitottam. Ezzé évtizeden át gyűjtött szakismeretemet, megfelelő üzleti tőkém által legjobb árukat tartok raktáron és a pontos kiszolgálásnak kellően megfelelek. Ennek alapján kérem a n. é. közönséget, hogy jóindulatukkal áruszükségletüknek beszerzését a mennyire lehet újonnan berendezett üzletemből sziveskedjenek beszerezni, amiért is előre köszönetet mondok s maradtam szolgálatra készen kiváló tisztelettel: Müller Béla.

△ Mivel a szilva leginkább aszalási vagy pálinkafőzési célokra lesz használva, elő nem fordulhat, hogy ezen cikkből tulproduktió állana be, miért is ezen gyümölcsök még a legjobb termő években is a lehető legjobb árak mellett kelnek el. A szilvafa termesztése tehát az összes gyümölcsnek között a legjobban fizeti ki magát. A midőn Fischer és Társai faiskolák és szőlőültvénytelepek nagyenyedi cég erre vonatkozó hirdeteit az érdeklődők figyelmébe különösen ajánljuk, megjegyezzük, hogy a jelzett cég minden más szakmájabeli cikkekben is igen szép készlettel áll rendelkezésre.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DAVID.

Szám 1044—908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezenne, közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1908. évi 7534. sz. végzése következtében Dr. Serbán Miklós fogarasi ügyvéd által képviselt Furnica fogarasi takarékpénztár javára 1100 kor. s jár. erejéig 1908. évi november hó 20-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1750 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 7 bival, 1 kanca, 4 sertés, szekerek, gabona, széna nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a togarasi kir. járás-bíróság 1908-ik évi V. 696—2. sz. végzése folytán 1100 kor. tőkekövetelés ennek 1907. évi augusztus hó 1 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 136 kor. 28 filléren bíróság már megállapított költségek erejéig, Alsószombattalva köz-ég hazánál leendő megtartás 1909. évi február hó 25-ik napjának d. e. 9 oraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárún alul is elfognak adatni.

Fogarason, 1909. évi február 4.

Gyárfás Ferenc,
kir. jbir. végrehajtó.

Sz.: 611—908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó a 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sárkányi kir. járás-bíróságnak 1908. évi Fh. 288—2. sz. végzése

következtében Pop Emil ósinkai lakos javára 130 kor. s jár. erejéig 1908. évi október hó 16-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 660 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések és szekér nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a sárkányi kir. járás-bíróság 1908. évi Fh. 288—4. sz. végzése folytán 130 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi május hó 6 napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 11 kor. 25 filléren bíróság már megállapított költségek erejéig, Ósínkán leendő megtartására 1909. évi február hó 13-ik napjának d. e. 10 oraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárún alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfozlaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Sárkány, 1909. január hó 29-én.

Vagner Péter,
kir. bir. végrehajtó.

Eladó

a Brassói utca 4 számú ház.

Tudakozódni a Vorschussvereiben lehet.

„M-i-t?“ — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-oligarettahüvelyek fadobozban.

Figyelem! Csak a „JACOBI“ jelzéssel valódi! Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

KÖHÖGÉS, REKEDTÉSÜ EŐ NUNU! ELLEN NINCS JOBB A

R E T H Y-féle

Pemetefü-cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kerjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 DOBOZ 60 FILLÉR.
Csak RETHY-félet fogadjunk el.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküllöm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kómagu és csontar gyümölcsfákat, pószméte és ribiszke cserjéket, malnákat, földiepretdiszoszerjéket, gyümölcsfa vadoncokat, sövénynek valót, tullevelu fákat, rozszakat stb.

Árjegyzék kivanatra bérmentve.

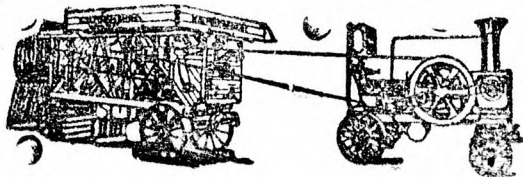
Számtalan első díjjal és diszoklevelekkel kitüntetve.

KALMÁR ÉS ENGEL

MOTOR- ÉS GÉPGYÁRA

BUDAPEST, V., Lipót-körut 18.

Ajánlja ugy cséplőgépet, mint malomüzemre leg-egyszerűbb benzínmotorjait, benzínlokomobiljait valamint szivógázmotorjait, melyek V., Lipót-körut 18. bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás
!! kitűnő cséplésért !! Egyedül létező újdonság!

Ezen motorok egyetlenes járásaik és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen! — Olcsó árak részletfizetésre!

Tisztelettel értesitem Fogaras vármegye és város t. közönségét, hogy Fogarason, az államvasutak felé vezető illényi úton egy

ÉPÜLET- és TŰZIFA- KERESKEDÉST

nyitottam.

Csakis jó áru, mérsékelt árak és figyelmes!!! kiszolgálás.!!!

Szives támogatást kérek!

DOMÁNY ARTUR,
fakereskedő.

Motorgyár melynek különlegesége benzín nyers olaj és szivógázmotor, mely kitűnő gyártmánya folytán jól be van vezetve keres magas jutalék ellenében megbízható ügynököket. Ajánlatok „motorvevők” cím alatt Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, Erzsébet-körut 37. alá kéretnek.

ELŐKELŐ ÉS JÓL BEVEZETETT

helyi képviselőt

KERES:

SCHRANK BÉLA

gyümölcslepároló és likörkülönlegességek gyára „ESZTERGOM.”

Globin

a legjobb és legfinomabb Czipő tisztítószer
Egyedül gyáros Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Éger.

Ezelőtt ha valaki elrontotta a gyomrát, elvesztette étvágyát vagy székszorulásban szenvedett s ebből kifolyólag gyomorégése, gyomorfájdalma, vagy fejfájása támadt, vagy nagyon elhízott, kénytelen volt az undorító ízű keveréket, pillulákat, teákat vagy keserűvizet használni, melyeket igen gyakran gyomra nem tűrt meg s azokat ki is hányta.

Most szükségtelen magát sanyargatni, mert az

Inda-cukorka

ize a legkellemesebb, hatása pedig minden eddig létező hashajtó és gyomorjavító készítménynél sokkal jobb. Nemcsak felnőttek, de a gyermekek is igen szívesen beveszik s még csecsemőknek is adható. Ha evés előtt megesszik 1 vagy 2 darabka Inda-cukrot akkor bármily erős székrekedése is van, azt görsök és erőlködési fájdalmak előidézése nélkül 1 vagy 2 óra alatt megszünteti. Ha pedig evés után bevesz 1 darabka Inda-cukrot, akkor gyomra kitűnően fog emészteni s étvágya hatalmasan fog gyarapodni és székszorulása sohasem lesz. Ha gyomorégést, savanyu felbőgést érez, 1 darabka Inda-cukor azonnal megszünteti azt. Azok, kik tulságosan elhíztak és karcsubbak akarnak lenni, egy bizonyos ideig használják rendszeresen az Inda-cukorkát s rövid idő alatt tapasztalni fogják annak kitűnő hatását. Szóval az Inda-cukor a legjobb gyomorszabályozó. Minthogy pedig egészségünk alapját a gyomor rendes működése képezi, mert ez veszi fel a táplálkozásra szánt ételeket és italokat s azokat megemészte vér alakjában a testbe juttatja, azért használjunk állandóan Inda-cukorkát s akkor gyomrunk mindig rendben lesz.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Ára 1 tekerésnek (10 darab) 40 fillér.

Készíti: Balázsovich Sándor sepsiszentgyörgyi Korona győgszertára és székelyföldi gyógytermékeket feldolgozó szaklaboratoriuma, SEPSISZENTGYÖRGY.

Középponti raktár: Budapest, VIII, József-utca 35-37.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet I. fajtisza anyagra.

Nagybani termelésre legalkalmasabb gyümölcs a

Szilva.

Szállítunk erőteljes fejlődésű szép koronájú fákat

1000 drbkent 700.— Kor.-ért.

Többi szakmabeli cikkekről árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőültetvénytelepek.

Tizevi szakudas!

Kitüntetve

GUST RICHÁRD

fogtechnikus Brassóból.

Ajánlkozik mindennemű fogtechnikai munkák készítésére modern és pontos kivitelben.

Berlin 1907.

Fogarason minden csütörtökön 9-5-ig a Páris-szállodában.

ii Szabott árak. ii

Kotta újdonságok.

Kaphatók: Thierfeld David könyv-, papir- és zeneműkereskedésében.

	K. fill.		K. fill.
Frater Lóránd, 100 dal zongorára, énekre	3.—	Iákirálynő, magyar szöveggel	3.—
" " 3 magyar népdal	2.—	Varazskerinő, I—II. füzet, egyveleg á 3.—	6.—
" " 100 szál gyertya, 100 itce bor	2.—	" teljes operett	6.—
Tatárjárás, egyveleg I—II. füzet á 3.—	6.—	"	2.40
" Keringők	2.40	A Modern Betyár	1.80
" Indulók	2.40	Csibikém, kuplé	1.80
Dollárkirálynő, egyveleg I—II. füzet á 3.—	6.—	Esti dal	1.80
Dollárkeringő	2.40	Vera Violetta, Operette I felvonásban	3.—
Dollárkirálynő, Ringbrein dal	1.80	120 magyar dal album, írta Huber Sándor	3.—
Csók király, 1 füzet	3.—		

Ugyszintén nagy választék mindenféle klasszikus kottákban, számonként 24 fillér. Nagy választék a GERŐ-féle zeneműtárban
1 szám ára 20 fillér.

K Ö H Ö G É S !

A ki saját magát vagy gyermekeit köhögés, rekedtség, torokhurut, görcs és szamarhurutos köhögéstől megmenteni akarja, vegye az orvosilag kiprobált és ajánlott

Kaiser-féle

mell-Caramelleket

a 3 fenyő jellel

5500 közjegyzői és hitelesített bizonyítvány.

Csomagja 20 és 40 fill.

Árnyéka 80 fillér.

Kapható: Hermann J. P., dr. Kontesveller Királygyógyszertárában és F. A. Pildner Steinburg Orv. angyalhoz címzett gyógyszerárán.

A Lenkert-utca 6. sz. a. ház

— szabad kezéből

== eladó ==

vagy április 1-ével kiadó.

Értekezni lehet:

Jakócs Samuel, rendőrbiztossal.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

P É N Z

kieszközlünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelevényre 10—30 éves törlesztésre 6—6¼% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzáunk kérdést a szükséges kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összekötöttségben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérészközlésnél okvetlen megirandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi tájékoztatást részletes felvilágosítással szolgálunk. Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön felvétele után fizetendő.

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcsahitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadékra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legelőnyösebben folyósíthatunk. Kérészközléshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törv. sz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

== Brassóban. ==

Fogarasra kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésében.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában Fogarasra